

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΑΝΔΡΩΝ

ΟΙ ΕΡΩΤΕΣ ΕΝΟΣ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ

Ο Έλβετιος στά ναιϊά του. Γλεντζές και κατακτητής καρδιών. Η ώραία και γοητευτική Μινέττα. Άρχοντοπούλα, μά παρπαχην. Η καλή βαθυλόουτος θεία. Μετά μιαν έπταστιαν. Στο σαλόνι της κομήςσης Γκραβίν. Ο Έρας του Τεργκώ. Άχ, κούη ή φτώχεια, κούη ή φτώχεια !... Όπου έμφανίζεται ο Έλβετιος. Και τέ ειδύλλιον πλέκεται... Ο γάμος του, κτλ.

ΕΣΑ σ' όλες τις γυναίκες που έλαμψαν στη Γαλλία με τό πνευμα τους και με την ομορφιά τους κατά τον 18ον αιώνα, τον αιώνα των φώτων, όπως ονομάζουν την έποχή αυτή οι ιστορικοί, ήταν και η γυναίκα του διασημου φιλοσοφου Έλβετιου. Οι άναγνωστα μας είνε άδιανοι να μην έχουν άκωσιτα για τον μεγαλό αυτό φιλόσοφο, ο οποίος υπήρξε ένας από τους πνευματικούς πρωτοπόρους της μεγάλης γαλλικής επαναστάσεως. Μά η ιδιωτική ζωή του Έλβετιου και της γυναίκας του, που στάθηκε κοντά του μια «Παρισία και ένας φριλαζ-άγγελο», περιλαμβάνει τόσες ένδιαφερόουσες και όμοιες λεπτομέρειες, ώστε θα τις διηγηθώμε έδω.

Η Άννα—Αικατερίνη ντέ Ανζιβίλ, η κατόπι σύζυγος του φιλοσοφου, καθήκετο από μια από τις πρώτες άριστοκρατικές οικογένειες της Γαλλίας. Ανατινήδης, στην έποχή που αυτή είχε έρθει στον κόσμο, η οικογένειά της είχε ξεπέσει πολύ και μολονότι διατηρούσε όλη την περιφάνεια της καταγωγής της, ήταν έν τοίσιος πτωχολάτρη. Η Άννα—Αικατερίνη ήταν τό δέκατο παιδί της οικογένειάς της, η οποία άποχτησε έπειτα άπ' αὐτήν και άλλα έξιόσια ένα παιδιά...

Μέσα στο φτωχό λοιπόν πατρικό της άρχοντικό, με τό τόσα παιδιά, η μικρή Άννα—Αικατερίνη δεν θα μπορούσε να πάρη τη μόρφωση που της έπρεπε, ένν ζούσε μια μόνη δέν την έφευγε γυμνάσιο στο δρόμο μιάς θείας της, της πλουσιάζ κομήςσης ντέ Γκραβίν. Η κομήςσα ντέ Γραβίν, η οποία ήταν μια από τις περιφημότερες κομισές γυναίκες της έποχής της, είχε ιδεί πολύ μικρή άνοια την χαριτωμένη άνετήριά της, την άγάπης και άπειμους να την πάρη κοντά της, να την αναθερμή και να την εκπαιδεύση.

Έτσι, η μικρή Άννα—Αικατερίνη εγκατεστάθη στο μέγαρο της κομήςσης. Είχε έξει διακόλιους καλούς, οι οποίοι άνετίκρυαν τό πνεύμα της, και η ομορφιά της είχε άρξισι να λάμψη, όταν μια μέρα, η κομήςσα θεία της, άποφασισμένη ν' άπολυθώση τό έξοστρωκό ζώσιον Δόν Ζωννι που είχε κατακτήσει την καρδιά της, άποφάσι να κλείσει την προστατευομένη της σ' ένα όλοίο καλοζωισμό!

Η Άννα—Αικατερίνη ήταν τότε δέκα πέντε χρονών. Η θεία της άφω κινήσεως έπί έπτά διόκόλιον χρόνια λογιε-λογιές έξοφρενικές περιπέτειες στο έξοστρωκό, ζανταγίωσε τέλος στο Παρισι και ζανθανήθηκε την άνετήριά της. Την έβγαλε λοιπόν από τό σχολείο των καλοζωισών, κοπέλλα που έίπασι δύο χρονών, και την ζανταγής κοντά της.

Τό μέγαρο της κομήςσης ντέ Γραβίν ήταν τό μεγαλειότερο ζωικό και φιλολογικό σαλόνι της έποχής της. Οι διασημότεροι άνδρες του καιρού έκείνον έσύναζαν σ' αυτό. Η κομήςσα ήταν πολύ πνευματώδης γυναίκα και είχε κλίσι προς τό γράμματι. Μά τό μεγαλό θέλητρον αυτόν τό περιφάνον σαλονιού, ήταν ή άνετήριά της κομήςσης, η Άννα—Αικατερίνη, η Μινέττα, όπως την ονομάζαν όλοι γαιδονικά. Η νεαρή κούη είχε έλάνον της συγγενόος όλη τη γοητεία και τη χάρη των κομισών γυναικών της έποχής της και όλη την άρχοντική άξιοπρέπεια της παλιάς άριστοκρατικής της καταγωγής.

Περικό τό λούμε ότι στο σαλόνι της κομήςσης έπαρτοόσαν οι πιο έλενθεροι τρόποι. Έτσι, όταν κάποιος η συνήθης στο σαλόνι της νέας έπαυσης έξαιρετικά έλενθερο χαρακτηρα, και ο Ντιντερό, ο διάσημος συγγραφέης της έποχής, άρχιζε να μιλάη με τη συνήθειν του γαλλότιχη έλευθερωτάτια, τότε η Μινέττα σηκωνότανε, χωρίς να πη λέξει, από τη θεία της, και πήγαινε νά κλειστή στη διαπλανή κάμαρη, σαν κούρη που ήταν.

Πρέπει όμως έπίσης να διωλογήσουμε ότι πολύ συχνά και κάποιος από τους έσκεπτάς, μόλις την έβλεπε να σηκωνεται και να φεύγη άδρόφθα, διά λόγους... σεμνότητος, την άωλοωδοσε διακριτικώτατια, για να της κρατήση συντροφιά στην άναγκασιτή μοναξιά της. Αυτός ο άλλος ήταν ο Τεργκώ, ο διάσημος κατόπι ίπποπόγος των Οζαννομικών της Γαλλίας, ο οποίος όμως την έποχή εκείνη ήταν ένας κομισώτατος νέος, είκοσι τριών μόλις χρονών. Ο Τεργκώ δεν παρέλειπε εύκαιριά που να μιη πληρ.άζη δι-

ατέρωσ τη Μινέττα, σε τρόπο που στο τέλος όλοι είχαν κατανήσει να άναφοσιόυνται :

—Μά γιατί λοιπόν δεν παντρεύονται ;
—Αλλόμονο! Δεν παντρεύοντοσαν για ένν άπλοότατο λόγο : ο Τεργκώ ήταν χωρίς περιουσία και ήταν άρκετά ίπποτικός, ώστε να μιη θέλη να πάρη συνέταγο στη φτώχεια του έκείνην που αγαπούσε.
Τά χρόνια περνούσαν έτσι. Μιά μεγάλη φροντίδα άπασχολούσε όμως τόρα τη σκέψη της κομήςσης : πώς να βρη ένν πλούσιο γαμπρό για την άνετήριά της. Τέλος, ο πολυπόθητος αυτός γαμπρός παρναστάθηκε, στο πρόσωπο του Έλβετιου.

Ο Έλβετιος δεν ήταν τότε άκόμη γνωστός ως φιλόσοφος. Δεν είχε άρξισι να γράφη τό βαθεία φιλοσοφικά του συγγράμματια, τό όποια τον ζαναν διάσημο. Την έποχή εκείνη ήταν άπλόος ένας θόμαος άνδρας, τέσσαρα χρόνια μεγαλειτερος από την Άννα—Αικατερίνη, κομισώτατος και πλουσιώτατος.

Είχε τρομωόσιες χιλιάδες σκούδα εισόδημα τό χρόνο, ήταν ένας όμοιος γαλλότιχος, εννούσιμος της περιφημής βασιλίσσης Μαρίας Λεζίνσκα, λατρευομένος μιας άλλης, έπίσης περιφημής «κείνης», της δεσποινίδος Γκωσσέν, ένας άληθινός γόης, ο όποίος έκανε να λέρηνον στα πόδια του και η πιο άγέφυρος και πιο ένάρκετος κούρης της γοητικής κοινωνίας, ο όποιος δεν έδίσταζε να χορεύη στην Όπερα για να άποσπά χειροκροτήματια και να δέχεται άνθοδόσιες από γαντοφρομμένα γκούσια, περιφημος για τις είκοσι μουχιές που είχε κούρη, φοβήτρο αληθινό των σιζύγων της έποχής του!

Έτόσιος ήταν τότε, έλάνον στη νεότητά του, ο Έλβετιος. Αργούντα μάλιστα ότι μια από τις όμοιότερες κόρες της γαλλικής άριστοκρατίας, όταν ένα βράδι, σε μια άριστοκρατική συγγενέωση, κάποιος από τους θαυμασιάζ της της ένανέλαβε για χιλιοστή φορά την πρόστιμα να την κούη γυναίκα του, τονίζοντα ιδιαίτέρωσ ότι είχε έξασόσιες λίβρες εισόδημα, του άπάντισε, δείχνοντάς τον τον Έλβετιο, ο όποιος καθότανε λίγο πιο πέρα :

— Πάρτε την μορφή του κούριου αυτού, κ' έρω θά σας δώσω τότε, όμν έξασόσιες άλλα λίβρες διακόσιες λίγο του χρόνου!

Και όμως ο τρομωός αυτός Έλβετιος, ο διάσημος κατακτητής καρδιών έπρόκειτο να διασπαθή για πρώτη φορά στη ζωή του, από τη θέληση της όμοιας Μινέττας.

Πως ο Έλβετιος είχε άρξισι να συγγάζη στο μέγαρο της κομήςσης ντέ Γραβίν; Από περιέργεια στην άρχη, χωρίς άλλο, έπειτα έλάνον από τη γοητεία, την όποια έξασόσιαν έπάνω του τά όμοια μάτια της Άννας—Αικατερίνης! Ο Έλβετιος είχε κατασχηθευί μωρό της. Όλες η έπιτυχίες που είχε ως τότε,

όλη του η ματαιωδοξία, όλη η φήμη του ως κατακτητή των γυναικων καρδιών, όλα αυτά είχαν καταρρέσει έμωρος στο θείο βλέμμα της Μινέττας.

Η κομήςσα δεν άργησε να άντιληφθή τό τι συνέβαινε στην καρδιά του νέου έπισκεπτόη της και λίγο άργότερα και στην καρδιά της άνετήιάς της. Παρηκολούθησε λοιπόν τά πράγματια με προσοχή και τό έπέσιπσε με πείρα. Έτσι, στις 14 Απριλίου του 1751, ο γάμος του Έλβετιου και της Άννας—Αικατερίνης ντέ Ανζιβίλ έγινε μεγαλοπρεπέστατος. Η κομήςσα άποχωσώθηκε κλαίοντάς την όμοια Μινέττα της, μά και πολύ ενθουσιωμένη, γιατί είχε κούη όμν έπρεπε για την ευτυχία του θεού της τέκνον.

Μά απ' έδω και πέρα, άρχιζε η συγγενική ζωή του διασημου φιλοσοφου, που περιλαμβάνει έπίσης όμοιότατες και έξαιρετικά ένδιαφερόουσες λεπτομέρειες. Θά σας τις διηγηθώμε στο άλλο μας φύλλο.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ

Η ΟΛΙΓΑΡΚΕΙΑ ΤΟΥ ΚΛΕΟΒΟΥΛΟΥ

Πρώτωνα κάποτε τον Κλεόβουλο γιατί, ένν είχε τόση ικανότητα, δεν προσπαθούσε να επιδώξη άνώτερες θέσεις.

—Καλύτερα είνε έτσι, τόσο είπε ο Κλεόβουλος. Τόρα τολλάχιστον ξέρω πως είμαι. Όταν όμως άρξισω να κινηρώ μεγάλα αξιώματα, θά ζάσω τον έαυτό μου!

Ο φιλόσοφος Έλβετιος

